

Analīzes kopsavilkums

**par Eiropas Savienības fondu ieguldījumu horizontālā principa
“Vienlīdzīgas iespējas” ieviešanā 2014.-2020. gada plānošanas
periodā
par pārskata periodu no 01.01.2014. līdz 30.04.2025.**

Labklājības ministrija

Rīga, 2025

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS.....	4
METODOLOĢIJAS APRAKSTS.....	5
1. ESF DALĪBNIKU PROFILS	6
2. KOPSAVILKUMS PAR HP VI RĀDĪTĀJU SASNIEGTĀJĀM VĒRTĪBĀM.....	7
3. DZIMUMU LĪDZTIESĪBAS PRINCIPA ĪSTENOŠANA.....	12
4. HORIZONTĀLĀ PRINCIPA “VIENLĪDZĪGAS IESPĒJAS” KOORDINĀCIJA.....	13
5. SECINĀJUMI.....	16
PIELIKUMI	
1.PIELIKUMS "ESF projektu dalībnieku profils"	
2.PIELIKUMS "Analīze par HP VI rādītāju sasniegtajām vērtībām, atsaucoties uz PL noteiktajiem horizontālās politikas mērķiem, un rādītāju sasniegšanu veicinošās HP darbības projektos"	
3.PIELIKUMS "Labās prakses piemēri horizontālā principa “Vienlīdzīgas iespējas” īstenošanā ES fondu līdzfinansētajos projektos"	
4. PIELIKUMS "Būtiskas problēmas un riski ES fondu ieviešanā un ierosinājumi nepieciešamajai rīcībai nākamajā pārskata periodā"	
5. PIELIKUMS "Horizontālā principa „Vienlīdzīgas iespējas” pārkāpumi un neatbilstības	
6. PIELIKUMS "SAM saraksts"	

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

AI – atbildīgā iestāde
ANO Konvencija – Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām
ANM – Atveseļošanas un noturības mehānisms
CFLA – Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
DAR – Kohēzijas politikas vadības informācijas sistēmas 2014.–2020. gadam datu analīzes rīks
DI – deinstitucionalizācija
DP – darbības programma “Izaugsme un nodarbinātība”
EDI – Elektronikas un datorzinātņu institūts
EK – Eiropas Komisija
EP – Eiropas Parlaments
EM – Ekonomikas ministrija
ES – Eiropas Savienība
ESF – Eiropas Sociālais fonds
ERAF – Eiropas Reģionālās attīstības fonds
FM – Finanšu ministrija
FS – finansējuma saņēmējs
HP VI, horizontālais princips, HP – horizontālais princips “Vienlīdzīgas iespējas”
IKT – Informāciju un komunikāciju tehnoloģijas
IZM – Izglītības un zinātnes ministrija
KF – Kohēzijas fonds
KM – Kultūras ministrija
KP – Kohēzijas politika
KPVIS – Kohēzijas politikas vadības informācijas sistēma 2014.–2020. gadam
LM – Labklājības ministrija
LU – Latvijas Universitāte
MK – Ministru kabinets
MVK – mazie un vidējie komersanti
NA – nav attiecināms
NEET – no angļu valodas: *not in employment, education or training* (jaunieši NEET situācijā – jaunieši, kas nav iesaistīti ne nodarbinātībā, ne izglītībā, ne mācībās)
NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra
PI – projekta iesniegums
RSU – Rīgas Stradiņa universitāte
SAM – specifiskā atbalsta mērķis
SAMP – specifiskā atbalsta mērķa pasākums
SI – sadarbības iestāde
SIF – Sabiedrības integrācijas fonds
SM – Satiksmes ministrija
TM – Tieslietu ministrija
VDEĀVK – Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija
VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (no 01.07.2024. – Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija)
VI – vadošā iestāde
VM – Veselības ministrija

IEVADS

Analīzes kopsavilkums (turpmāk tekstā – ziņojums) ir izstrādāts saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 24.februāra noteikumu Nr.108 8.punktu¹. Ziņojuma mērķis ir sniegt informāciju par horizontālā principa ieviešanu 2014.-2020. gada plānošanas periodā un tā atbilstību darbības programmā “Izaugsme un nodarbinātība” noteiktajam attiecībā uz horizontālā principa ieviešanu, lai veiktu Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda (turpmāk – ES fondi) uzraudzību un izvērtēšanu atbilstoši DP, kā arī gada ziņojuma iesniegšanai Eiropas Komisijai 2025. gadā. Ziņojuma mērķa auditorija ir ES fondu jomas profesionāļi.

Horizontālais princips “Vienlīdzīgas iespējas” ir viens no ES fondu nosacījumiem², kas jāievēro visos DP plānošanas, īstenošanas, uzraudzības un novērtēšanas posmos. Horizontālā principa mērķis ir novērst nevienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem jebkurā jomā, veicināt iekļaušanu un nediskrimināciju rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ. Vienlīdzīgas iespējas nozīmē taisnīgu pieeju ES fondu resursiem ikvienam, neizslēdzot un neierobežojot cilvēkus viņu atšķirību dēļ. Praksē tas nozīmē, integrēt horizontālo principu katrā projektā visās jomās – tas nav atsevišķs pasākums, bet tas ir jāievēro jebkurā politikas, projektu vai organizācijas darbības posmā.

Horizontālais princips caurvij visas politikas jomas un nozares un ir balstīts Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā, Līguma par Eiropas Savienības darbību 10. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. pantā, ANO Konvencijas paustajās vērtībās, kā arī diskriminācijas aizlieguma princips ir nostiprināts Satversmes 91. pantā citu starptautisko tiesību dokumentos.

ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas periodā horizontālais princips tika integrēts darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” plānošanā, ieviešanā, uzraudzībā un izvērtēšanā. Latvijā šī pieeja paredzēja ne tikai formālu prasību izpildi, bet arī kalpoja kā mehānisms, kas stiprināja sociālo iekļaušanu un mazināja nevienlīdzību dažādās jomās. ES fondu projektos tika paredzētas konkrētas darbības vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanai, piemēram, darba un ģimenes dzīves saskaņošana, vides un informācijas piekļūstamības nodrošināšana personām ar invaliditāti, dzimumu līdztiesības veicināšana darba tirgū, atbalsts senioriem un citām sociālās atstumtības riskam pakļautām grupām.

Pārskata periodā ir veikti daudzi socioloģiskie pētījumi un aptaujas³ (galvenokārt LM, Tiesībsarga biroja un SIF pētījumi). Šajos pētījumos galvenā uzmanība pievērsta invaliditātei un piekļūstamībai, diskriminācijas izpausmēm dažādās jomās un dzimumu līdztiesībai. Pētījumu rezultāti ļauj secināt, ka diskriminācija mūsu sabiedrībā joprojām pastāv un ka šīs tēmas ir izšķiroši svarīgas sabiedrības tiesiskās un sociālās ilgtspējas nodrošināšanai.

---

¹ Ministru kabineta 2015.gada 24.februāra noteikumiem Nr.108 “Kārtība, kādā uzrauga un izvērtē Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanu, kā arī izveido un izmanto Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmu 2014.–2020.gadam”, skatīt šeit: <https://likumi.lv/ta/id/272807-kartiba-kada-uzrauga-un-izverte-eiropas-savienibas-strukturfondu-un-kohezijas-fonda-ieviesanu-ka-ari-izveido-un-izmanto-kohezijas-politikas-fondu-vadibas-informacijas-sistemu-20142020gadam>

² EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (7.pants), pieejams šeit: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32013R1303>

³ Tiesībsarga pētījumi pieejami šeit:

https://www.tiesibsargs.lv/?s=&resource_category_list%5B%5D=1000&time=any&date_from=&date_to=

LM pētījumi pieejami šeit: <https://www.lm.gov.lv/lv/petijumi-un-zinojumi-0>

SIF pētījumi pieejami šeit: <https://www.sif.gov.lv/lv/petijumi>

ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas periodā LM bija atbildīga par horizontālā principa “Vienlīdzīgas iespējas” koordināciju⁴ un īstenoja virkni pasākumu, kuru mērķis ir veicināt vienlīdzīgas iespējas un nediskrimināciju ES fondu apguvē, sekmēt cilvēktiesības un uzlabot personu ar invaliditāti dzīves kvalitāti Latvijā, tostarp sekmēt ANO Konvencijā noteiktās tiesības uz fiziskās vides, transporta, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju un citu sabiedrībai paredzēto objektu un pakalpojumu piekļūstamību, kā arī veicināt dzimumu līdztiesību.

Ziņojumā ir analizēta informācija par ESF projektu dalībnieku profilu, sasniegtajiem HP rādītājiem, atsaucoties uz Partnerības līgumā⁵ noteiktajiem horizontālās politikas mērķiem (1. līdz 8. mērķis), sniegti labās prakses piemēru apraksti, aprakstīti izaicinājumi HP VI ieviešanā un ierosinātās rīcības to novēršanai vai mazināšanai, kā arī informācija par konstatētajām neatbilstībām attiecībā uz HP ievērošanu. Ziņojumā ir iekļauti dati par ESF dalībniekiem 28 SAM projektos un dati par HP VI sasniegtajiem rādītājiem 53 specifisko atbalsta mērķu projektos.

METODOLOĢIJAS APRAKSTS

Ziņojumā tiek analizēti KPVIS dati par periodu no 2014. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 30. aprīlim (turpmāk tekstā – pārskata periods) atbilstoši informatīvā ziņojuma "Par Finanšu ministrijas pārziņā esošo Eiropas Savienības fondu un ārvalstu finanšu palīdzības aktualitātēm līdz 2024. gada oktobrim" (tiesību akta projekta Nr.:24-TA-1915) saskaņošanas procesā FM sniegtajai informācijai par datu uzkrāšanas periodu. Ziņojuma struktūra ir izstrādāta atbilstoši FM vadlīnijām⁶.

KPVIS dati par pārskata periodu tika izmantoti no standarta atskaitēm (kopējie iznākuma rādītāji dalībniekiem (ESF) un DAR atskaites par ESF projektu dalībniekiem un DAR atskaites par HP VI sasniegtajiem rādītājiem ES fondu pasākumu projektos. Atsevišķi tika pieprasīta informācija no ES fondu AI, VI, SI un Tiesībsarga biroja. Vienlaikus šajā ziņojumā tiek izmantoti Horizontālā principa "Vienlīdzīgas iespējas" īstenošanas ietekmes 2014.–2020. gada ES fondu plānošanas periodā izvērtējumos^{7,8} iegūtie dati, informācija, secinājumi un rekomendācijas. Iegūtie dati par ESF projektu dalībniekiem tika analizēti saistībā ar oficiālajiem statistikas datiem nodarbinātības, izglītības un invaliditātes jomā.

Tā kā KPVIS standarta atskaitēs nebija pieejama informācija par personām ar invaliditāti dalījumā pēc invaliditātes veidiem (kustību, redzes, dzirdes un garīga rakstura, cita veida invaliditāte), analīzei tika izmantotas DAR atskaites, kurās sniegta detalizēta informācija, lai novērtētu, vai konkrētā SAM/SAMP bija nodrošināta iespēja piedalīties personām ar invaliditāti vai pastāvēja šķēršļi viņu dalībai. DAR atskaites tika veidotas no FS iesniegtajiem pārskatiem par ESF projektu dalībniekiem,

⁴ MK 2014.gada 16.decembra noteikumi Nr.784 “Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu 2014.–2020.gada plānošanas periodā”, pieejams šeit: <https://likumi.lv/ta/id/271368-kartiba-kada-eiropas-savienibas-strukturfondu-un-kohezijas-fonda-vadiba-iesaistitas-institucijas-nodrosina-planosanas-dokumentu>

⁵Pieejams šeit: <https://likumi.lv/ta/id/267069-par-partneribas-ligumu-eiropas-savienibas-investiciju-fondu-20142020gada-planosanas-periodam>

⁶ Vadlīnijas, kas nosaka Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda uzraudzības sistēmas darbības pamatprincipus un kārtību 2014.-2020.gada plānošanas periodā”, skatīt šeit: <https://www.esfondi.lv/normativie-akti-un-dokumenti/2014-2020-planosanas-periods/vadlinijas-kas-nosaka-eiropas-savienibas-strukturfondu-un-kohezijas-fonda-uzraudzibas-sistemas-darbibas-pamatprincipus-un-kartibu-2014-2020-gada-planosanas-perioda>

⁷ Vidusposma izvērtējums par horizontālā principa “Vienlīdzīgas iespējas” īstenošanas ietekmi uz dzimumu līdztiesības veicināšanu, personu ar invaliditāti tiesību ievērošanu un iekļaušanu, diskriminācijas novēršanu 2014.-2020. gada Eiropas Savienības fondu plānošanas periodā (Baltic Institute of Social Sciences; izstrādes laiks: 2018.g. septembris - 2019.g. marts), skatīt šeit: https://www.esfondi.lv/upload/izvertejumi/biss_petijuma_zinojums_08_03_2019.pdf

⁸ Horizontālā principa "Vienlīdzīgas iespējas" īstenošanas ietekmes 2014.-2020. gada ES fondu plānošanas periodā izvērtējums, skatīt šeit: <https://www.lm.gov.lv/horizontala-principa-vienlidzigas-iespejas-istenosanas-ietekmes-2014-2020-gada-es-fondu-planosanas-perioda-izvertejums-0>

kurus FS iesniedz sadarbības iestādē katru gadu līdz 30.janvārim par iepriekšējo kalendāro gadu atbilstoši MK noteikumu Nr. 77⁹ 53.¹ punktam.

ESF projektu dalībnieku analīzei dalījumā pēc vecuma un dzimuma tika izmantotas KPVIS standarta atskaites “Kopējie iznākuma rādītāji dalībniekiem”, kas satur datus par unikālajām dalībām konkrētajā gadā. Atskaitē nav uzskaitītas unikālā dalībnieka vairākas dalības reizes projekta pasākumos viena gada griezumā, savukārt, ja šis unikālais dalībnieks piedalījies projekta pasākumos divus vai vairākus gadus pēc kārtas, dati par viņu uzskaitīti par katru dalības gadu. HP rādītāji tika analizēti tiem darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” specifiskajiem atbalsta mērķiem un pasākumiem, kuriem ir tieša vai netieša pozitīva ietekme uz HP VI un kuriem saskaņā ar LM metodiku¹⁰ ir noteikti horizontālie rādītāji.

1. ESF PROJEKTU DALĪBNIKU PROFILS

Kopumā pārskata periodā ESF projektos 28 SAM projektu ietvaros piedalījās **484 096 unikālie dalībnieki**. Datu analīze **dalījumā pēc dzimuma** rāda, ka **35,6% ESF projektu dalībnieki ir vīrieši un 64,4% – sievietes**. Vīriešu un sieviešu proporcijas dažādu SAM/SAMP projektu dalībnieku vidū atšķiras, ko nosaka attiecīgā SAM/SAMP mērķi, mērķa grupas un atbalstāmās darbības.

Izteikta viena dzimuma pārstāvniecība (līdz 2,5% vīriešu un 97,5% sieviešu) ir novērota 8.3.1.1., 8.3.2.1., 9.2.1.1., 9.2.3. SAM, kuros pasākumu mērķa grupas pārstāv nozari ar izteiktu viena dzimuma pārstāvniecību, piemēram, sociālie darbinieki, veselības aprūpes darbinieki un izglītības nozares darbinieki.

Dalībnieku vidū dzimumu līdzsvars ir tajos SAM (7.1.1., 7.2.11., 8.5.1., 9.1.1., 9.1.4., 9.2.2.1.), kuru mērķa grupa ir plašāka sabiedrība, piemēram, bezdarbnieki, visi Latvijas iedzīvotāji vai personas ar invaliditāti. Dzimumu proporcija šajos SAM ir 40-60% robežās. Var secināt, ka šajos SAM nav bijuši šķēršļi vienam vai otram dzimumam vienlīdzīgi saņemt ESF līdzfinansēto atbalstu.

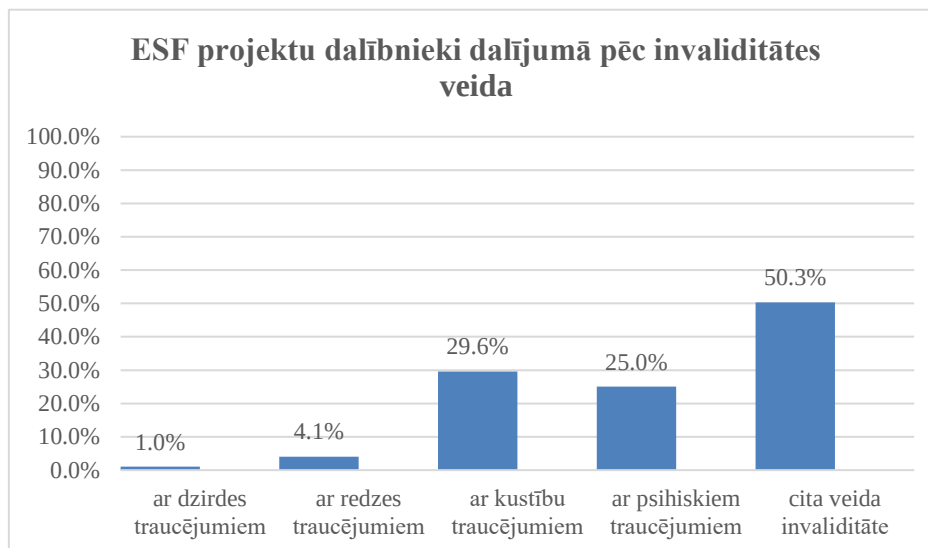
SAM, kuros dominē vīrieši kā projektu dalībnieki (līdz 86,1% vīriešu un 13,9% sieviešu), mērķa grupa ir ieslodzītie un bijušie ieslodzītie, kā arī bijušo ieslodzīto ģimenes (9.1.2., 9.2.2.). Vīriešu pārsvars ir arī 8.5.1. SAM, kura mērķa grupas dalībnieki profesionālās izglītības iestāžu audzēkņi. Tas skaidrojams ar faktu, ka arī statistiski šajās mērķa grupās ir lielāks vīriešu īpatsvars.

Datu analīze pēc vecuma liecina, ka vislielākā dalībnieku iesaiste ESF projektos bijusi **vecuma grupā no 25 līdz 59 gadiem** (74,6% no dalībnieku kopskaita), ko nepārprotami ietekmē SAM ietvaros noteiktie mērķi un mērķa grupas. Vislielākais dalībnieku skaits vecumā no 30 līdz 59 gadiem ir reģistrēts nodarbinātības un izglītības jomas projektos. Tas liecina par personu darbaspējīgā vecumā aktīvu iesaisti kompetenču uzlabošanas pasākumos un FS spēju piesaistīt plašu dalībnieku loku, mazinot faktiskus un potenciālus diskriminācijas riskus.

⁹ MK 10.02.2015. noteikumi Nr. 77 “Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu pārbaužu veikšanas kārtība 2014.–2020.gada plānošanas periodā”. Skatīt šeit: <https://likumi.lv/doc.php?id=272535>

¹⁰ Metodika horizontālā principa „Vienlīdzīgas iespējas” īstenošanas uzraudzībai 2014. - 2020.gada plānošanas periodā. Skatīt šeit: <https://www.lm.gov.lv/lv/metodika-horizontala-principa-vienlidzigas-iespejas-istenosanas-uzraudzibai-2014-2020-gada-planosanas-perioda>

1.attēls

ESF īstenoto projektu dalībnieku vidū 11,9%¹¹ ir **personas ar invaliditāti**. Lielāko īpatsvaru veido dalībnieki ar cita veida invaliditāti (50,3%), dalībnieki ar kustību traucējumiem (29,6%) un dalībnieki ar psihiskiem traucējumiem (25,0%), seko dalībnieki ar redzes traucējumiem (4,1%) un dzirdes traucējumiem (1%)¹² (1.attēls).

- Analizējot ESF projektu **dalībnieku ar invaliditāti dalījumu pēc dzimumiem**, var novērot, ka vīriešu un sieviešu proporcija ir 44,2% un 55,8%, kas atbilst kopējai situācijai valstī.
- Lielākais personu ar invaliditāti skaits piedalījās 9.2.4., 8.4.1., 7.1.1., 9.1.1., 14.1.2., un 9.1.4. SAM, kas ir vērsti uz integrācijas sabiedrībā un darba tirgū veicināšanu, sociālo pakalpojumu attīstību un veselības veicināšanas pasākumiem.
- ESF dalībnieku vidū kopumā 17% ir identificēti kā atbilstoši **migrantu, dalībnieku ar ārvalstu izcelsmi un etnisko minoritāšu grupai** (tostarp sociāli atstumtās kopienas, piemēram, romi). Šīs grupas pārstāvji visvairāk piedalījās ar nodarbinātību saistītajos projektos.

✂ Detalizēta ESF projekta dalībnieku profila analīze SAM/SAMP griezumā ir iekļauta **1.pielikumā**.

2. KOPSAVILKUMS PAR HP VI RĀDĪTĀJU SASNIEGTĀJĀM VĒRTĪBĀM

Šajā sadaļā ir sniegts kopsavilkums par HP VI rādītājiem¹³, kas izstrādāti **Partnerības līgumā¹⁴ noteikto horizontālās politikas mērķu (1. līdz 8. mērķis) veicināšanai**, un to sasniegtajām vērtībām SAM projektu ietvaros. HP rādītāji deva iespēju analizēt, vai projektos ir īstenotas HP darbības, kas sekmē vienlīdzīgu piekļuvi izglītībai, apmācībām un nodarbinātībai, veicina dzimumu līdztiesību, kā arī nodrošina atbalstu personām ar invaliditāti un citām sabiedrības grupām. Līdz ar to HP rādītāji palīdzēja panākt, ka ES fondu ieguldījumi sniedz pienesumu ne tikai ekonomisko rezultātu sasniegšanā, bet arī sociālās iekļaušanas un taisnīgas sabiedrības veidošanā.

¹¹ KPVIS dati no Standarta atskaitēm “Kopējie iznākuma rādītāji dalībniekiem (ESF)”

¹² KPVIS DAR atskaites

¹³ HP VI rādītāji definēti Metodikā horizontālā principa „vienlīdzīgas iespējas” īstenošanas uzraudzība 2014. - 2020.gada plānošanas periodā, skatīt šeit: <https://www.lm.gov.lv/lv/metodika-horizontala-principa-vienlidzigas-iespejas-istenosanas-uzraudzibai-2014-2020-gada-planosanas-perioda>

¹⁴ <https://likumi.lv/ta/id/267069-par-partneribas-ligumu-eiropas-savienibas-investiciju-fondu-20142020gada-planosanas-periodam>

(1) Mērķis: veicināt cilvēkresursu piesaisti zinātnei un motivāciju zinātniskajai darbībai neatkarīgi no dzimuma, rases, etniskās izcelsmes, invaliditātes, u.c. faktoriem, tādējādi veicinot vienlīdzīgu iespēju ievērošanu pasākumu īstenošanā. Mērķa sasniegšanai ir noteikts atbilstošs HP rādītājs – *“Projektu skaits, kuros ESF/ERAF/KF ieguldījumu rezultātā ir nodrošināta dzimumu līdztiesības, invaliditātes, vecuma un etniskās piederības principu ievērošana”*. Rādītājs ir noteikts 21 projektā, 1.1.1.5. SAMP – 20 projektos un 8.1.2. SAM – 1 projektā. Mērķa sasniegšanai *starptautiskās sadarbības pētniecībā un inovācijas projektos* tika īstenotas vispārīgas HP VI darbības, piemēram, projekta vadības un īstenošanas personālam tika piedāvāta alternatīva darba forma un elastīgs darba laiks; zinātniskā personāla piesaistē tika nodrošinātas vienlīdzīgas iespējas, neatkarīgi no dzimuma, vecuma, etniskās izcelsmes, invaliditātes u.c. faktoriem.

(2) Mērķis: veicot ieguldījumus IKT un e-pakalpojumu pieejamības uzlabošanā, nodrošināt vienlīdzīgas iespējas visiem iedzīvotājiem, tai skaitā nelabvēlīgākā situācijā esošām personu grupām (personām ar invaliditāti, vecāka gada gājuma cilvēkiem, etnisko minoritāšu pārstāvjiem un citām sociālās atstumtības riskiem pakļautajām iedzīvotāju grupām) saņemt pakalpojumus un piedalīties sabiedrības politiskajā, ekonomiskajā, sociālajā un kultūras dzīvē. Šī mērķa sasniegšanai noteikts HP VI rādītājs – *“Publisko pakalpojumu skaits, kur ir veikta informācijas pielāgošana specifisko lietotāju grupu (personām ar redzes, dzirdes un garīga rakstura traucējumiem) vajadzībām”*. Šis rādītājs tika noteikts 39 projektos, galvenokārt 2.2.1.1. SAMP ietvaros (29 projekti, 205 pakalpojumi), kā arī 2.2.1.2., 3.4.2.3., 4.2.1.2., 5.4.1.1., 5.4.2.2., 5.5.1. SAMP projektos. Mērķa sasniegšanai projektos tika īstenotas specifiskas HP darbības, piemēram, e-pakalpojumi tika izstrādāti saskaņā ar piekļūstamības vadlīnijās noteiktām rekomendācijām; izstrādāts runas sintēzes pakalpojums; izveidota tīmekļvietne 112.lv, kas pielāgota specifisko lietotāju grupai - personām ar redzes, dzirdes un garīga rakstura traucējumiem, tāpat ir izstrādāta 112 mobilā lietotne un iespēja sazināties ar ārkārtas zvanu centru ar cilvēkiem ar invaliditāti pielāgotiem IT risinājumiem u.c.

(3) Mērķis: veicot ieguldījumus MVK konkurētspējas veicināšanā, sekmēt nepieciešamo apstākļu nodrošināšanu un vienlīdzīgas iespējas uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai visiem iedzīvotājiem, tai skaitā nelabvēlīgākā situācijā esošām iedzīvotāju grupām. Mērķa sasniegšanai noteikts HP VI rādītājs – *“Atbalstu saņēmušie komersanti (dalībnieki valdēs sievietes/vīrieši)”*. Rādītājs tika noteikts 3.1.2. un 3.2.1. SAM un tā vērtība tika iegūta vienu reizi 2019.gadā HP VI izvērtējumā¹⁵, izmantojot LURSOFT datu bāzē esošo informāciju par ES fondu atbalstu saņēmušo uzņēmumu valdes dalībnieku dzimumu. Tā kā šī rādītāja uzkrāšana bija sarežģīta un finanšu ietilpīga, turpmāk LM to neveica. Vienlaikus LURSOFT publiskie dati¹⁶ liecina, ka Latvijā ir visvairāk tādu uzņēmumu, kur vismaz 40% augstākā līmeņa vadībā ir sievietes (ES šis īpatsvars ir 23%). Savukārt “Luminor bankas” novērojumi¹⁷ liecina, ka 41,7% sieviešu un 36,3% vīriešu galvenais šķērslis uzņēmējdarbības uzsākšanai ir nepieciešamā finansējuma nodrošināšana. Vienlaikus, izlases veidā izpētot projektus, kuros ir noteikts minētais rādītājs, secināts, ka projektu ietvaros nav veiktas atbilstošas darbības, kas veicinātu HP VI mērķu sasniegšanu un atbalstītu kādu no dzimumiem un tas norāda uz nepietiekamu izpratni par HP VI.

¹⁵ Vidusposma izvērtējums par horizontālā principa “Vienlīdzīgas iespējas” īstenošanas ietekmi uz dzimumu līdztiesības veicināšanu, personu ar invaliditāti tiesību ievērošanu un iekļaušanu, diskriminācijas novēršanu 2014.-2020. gada Eiropas Savienības fondu plānošanas periodā (Baltic Institute of Social Sciences; izstrādes laiks: 2018.g. septembris - 2019.g. marts), pieejams: https://www.esfondi.lv/upload/izvertejumi/biss_petijuma_zinojums_08_03_2019.pdf

¹⁶ Avots: <https://labsoflatvia.com/aktuali/sieviesu-parstaviba-latvijas-uznemumos-ir-virs-es-videja-raditaja>

¹⁷ Avots: <https://labsoflatvia.com/aktuali/sieviesu-parstaviba-latvijas-uznemumos-ir-virs-es-videja-raditaja>

(3) mērķa otrā daļa: nodrošināt kultūras un radošo industriju infrastruktūras pieejamību personām ar invaliditāti un funkcionāliem traucējumiem. Tam atbilstošais HP VI rādītājs – *“Objekti, kuros ERAF/KF ieguldījumu rezultātā ir nodrošināta vides un informācijas pieejamība”* ir noteikts 26 projektos (5.5.1. un 5.6.1.SAM) un tā sasniegtā vērtība ir 66 objekti, kuros ir nodrošināta kultūras piekļūstamība. *Nozīmīgu kultūras un dabas mantojuma aizsardzības un attīstības projektos* īpaši tika uzsvērtā piekļūstamības nozīmība, nodrošinot iespēju cilvēkiem ar kustību, redzes, dzirdes un garīga rakstura traucējumiem un cilvēkiem ar maziem bērniem patstāvīgi pārvietoties un izmantot kultūras objektu. Minētie SAM ir ar netiešu pozitīvu ietekmi uz HP un projektos tika īstenotas jēgpilnas darbības, maksimāli nodrošinot iespēju visiem sabiedrības locekļiem vienlīdzīgu piekļuvi kultūras mantojuma objektiem.

(4) Mērķis: veicot ieguldījumus publisko ēku renovācijā, nodrošināt vides un informācijas pieejamību personām ar funkcionāliem traucējumiem visās renovējamās publiskajās ēkās. Mērķa sasniegšanai atbilstošais rādītājs – *“Objekti, kuros ERAF/KF ieguldījumu rezultātā ir nodrošināta vides un informācijas pieejamība”* ir noteikts 465 projektos (1.1.1.4., 3.3.1., 4.2.1.2., 4.2.2., 5.1.1., 5.4.2.2., 5.6.2., 6.1.1., 6.1.2., 6.1.4.2., 6.3.1., 8.1.1., 8.1.2., 8.1.3., 8.1.4., 9.3.1.1., 9.3.1.2., 9.3.1.3., 9.3.2. SAM/SAMP). Rādītāja sasniegtā vērtība ir 747 objekti. Mērķa sasniegšanai projektos tika īstenotas specifiskas HP darbības, kas īpaši veicina vides un informācijas piekļūstamību personām ar kustību traucējumiem, redzes, dzirdes vai garīga rakstura traucējumiem, vecāka gadagājuma cilvēkiem un vecākiem ar bērniem. Piemēram, *uzņēmējdarbībai nozīmīgas infrastruktūras nacionālas nozīmes attīstības centru pašvaldībās* projektos vietās, kur tika izbūvēti veloceliņi, tie tika atdalīti no gājēju plūsmas ar atšķirīgas krāsas bruģa segumu, tādējādi radot drošus pārvietošanās apstākļus gājējiem, velobraucējiem un cilvēkiem ar redzes traucējumiem; atsevišķos *ēku energoefektivitātes pasākumu veikšanas projektos* ēkās tika ierīkotas automātiski veramas durvis un fiksējoši durvju mehānismi, nodrošināti marķējumi un piktogrammas, izbūvēti lifti un paplašinātas durvju ailes, lai personas ar invaliditāti var brīvi pārvietoties ēkā. *Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstības un sabiedrības līdzdalības vides pārvaldībā* projektos nodrošināta universāla un ergonomiska dizaina principu ievērošana; informācija nodrošināta audiāli, vizuāli un taktili, t.sk., informācija Braila rakstā; lietotas piktogrammas piktogrammu un vieglā valoda - informācija pasniegta viegli lasāmā attēlu valodā, grafisku simbolu veidā u.tml. Minētie SAM ir ar netiešu pozitīvu ietekmi uz HP VI, un projektos īstenotas jēgpilnas darbības, nodrošinot iespēju visiem sabiedrības locekļiem vienlīdzīgu piekļuvi publiskajām ēkām.

(5) Mērķis: attīstot infrastruktūru Natura 2000 teritorijās, nodrošināt vides un pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un funkcionāliem traucējumiem (PL HP 5.mērķis). Atbilstošais rādītājs – *“Objekti, kuros ERAF/KF ieguldījumu rezultātā ir nodrošināta vides un informācijas pieejamība”* - ir noteikts 5.4.1.1. pasākuma *“Antropogēno slodzi mazinošas infrastruktūras izbūve un rekonstrukcija Natura 2000 teritorijās”* 13 projektos, sasniegtā rādītāja vērtība – 4 objekti. Projektos tika īstenotas dažādas darbības, piemēram, veidojot tūrisma, dabas izziņas infrastruktūru, ir pielāgotas pastaigu laipas un skatu platformas, ierīkotas autostāvvietas cilvēkiem ar invaliditāti, informācija par dabas objektu izveidota taktili un Braila rakstā utt. Piekļūstamības jautājumi tika īpaši uzsvērti un īstenoti projekta darbību līmenī. SAM ir ar netiešu ietekmi uz HP VI un projektos iekļautās HP darbības sekmē vienlīdzīgu attieksmi pret ikvienu neatkarīgi no vecuma, dzimuma vai veselības stāvokļa un veicina piekļūstamas un cilvēkiem draudzīgas dzīves vides veidošanu valstī.

Minētā PL mērķa sasniegšanai noteikts arī rādītājs *“Sabiedrības informēšanas pasākumu par vides ietekmi skaits, kuros īstenota sabiedrības informēšana, ņemot vērā dzimumu aspektu”*. Rādītājs ir noteikts 7 projektos (4.2.2. SAM – 3 projektos, 5.4.1.1., 5.4.2.2., 5.5.1., 5.6.2. SAM/SAMP – katrā

pa vienam projektam un tā sasniegtā vērtība ir 14. Vienlaikus, izlases veidā izpētot projektus, kuros ir noteikts minētais rādītājs, secināts, ka projektos nav veiktas jēgpilnas un atbilstošas darbības, kas veicinātu HP VI rādītāja sasniegšanu, kas savukārt norāda uz finansējuma saņēmēju nepietiekamu izpratni par HP VI īstenošanu projektos.

(6) Mērķis: nodrošināt starptautiskas, nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru sasniedzamību no apkārtējās teritorijas, nodrošinot sabiedriskā transporta pieejamību personām ar funkcionāliem traucējumiem. Mērķim atbilstošais rādītājs – *“Sabiedriskā transporta vienību skaits, kur KF ieguldījumu rezultātā ir nodrošināta vides un informācijas pieejamība”* – ir noteikts 4.5.1.1., un 4.5.1.2. SAMP 21 projektā, sasniegtā rādītāja vērtība – 182 sabiedriskā transporta vienības. Abu SAMP projektu ietvaros tika paredzētas specifiskas HP darbības, piemēram, nodrošināti vizuāli informācijas tablo, kuros sniegta informācija par pieturvietām cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem un pilsētas viesiem; projektu izstrādes procesā notikušas konsultācijas ar apvienības «Apeirons» un Latvijas Neredzīgo biedrības ekspertiem piekļūstamības jautājumos; tramvaja salona interjerā izmantotas kontrastējošas krāsas marķējumi un marķējumi Braila rakstā u.c. pielāgojumi. Jāatzīmē, ka vides un informācijas piekļūstamības nodrošināšana sabiedriskajā transportā ir paredzēta kā projektu atbalstāmā darbība MK noteikumos¹⁸, kas nodrošina to, ka HP prasības iegūst juridisku pamatu un kļūst obligāti ievērojamas visiem projektu īstenošanai, un to, ka HP darbības netiek interpretētas kā “papildu nosacījumi”, bet kļūst par neatņemamu projektu un politikas sastāvdaļu.

(7) Mērķis: DP ieviešanas rezultātā mazināt šķēršļus nodarbinātībai, sniedzot atbalstu nelabvēlīgākā situācijā esošām personām, lai uzsāktu darba attiecības vai iesaistītos aktivitātēs, kas veicina nodarbinātību un neatkarīgu dzīvi. Mērķa sasniegšanai tika noteikti septiņi dažādi HP VI rādītāji. Šo rādītāju apkopojums liecina, ka kopējais *par vienlīdzīgu iespēju aspektiem apmācīto personu skaits* projektos ir 356 047 personas, no tām 66,8% sievietes un 33,2% vīrieši. Augstākās šī rādītāja vērtības ir projektos, kas saistīti ar veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumiem (9.2.4. SAM). Rādītājs *“Atbalstu saņēmušo sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju skaits”* ir 277 835 personas, no kurām 60% ir sievietes un 40% ir vīrieši. *Specifiskus pakalpojumus personām ar invaliditāti (darbavieta pielāgošana, ergoterapeita, surdotulka, asistenta pakalpojumi, specializētā transporta pakalpojumi)* saņēmusi 1111 persona, no tām 50% sievietes un 50% vīrieši. Visvairāk personu šādus pakalpojumus ir saņēmuši projektos, kas vērsti uz nodarbinātības veicināšanu, izglītībā vai mācībās neiesaistītu jauniešu nodarbinātību un izglītības projektos (7.2.1. SAM) un nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku iekļaušanās darba tirgū veicināšanas projektos (9.1.1. SAM). Savukārt *ieslodzīto un bijušo ieslodzīto skaits, kuri saņēmuši resocializācijas pasākumus un atbalstu*, ir 6 636, no tiem 13,9% sievietes un 86,1% vīrieši (9.1.2. SAM).

Minētā PL mērķa sasniegšana galvenokārt tika veicināta DP 9.prioritārā virziena pasākumos (9.1.4.1., 9.1.4.2., 9.1.4.4., 9.2.2. SAM/SAMP), kuros atbalstu integrācijas sabiedrībā aktivitāšu ietvaros saņēmušie galvenokārt ir personas ar invaliditāti, personas ar garīga rakstura traucējumiem, personas ar funkcionāliem traucējumiem, bērni ar funkcionāliem traucējumiem, sociālās atstumtības un diskriminācijas riskam pakļautas personas (personas, kuras pakļautas

---

¹⁸ 2016. gada 20. decembra MK noteikumi Nr. 848 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 4.5.1. specifiskā atbalsta mērķa “Attīstīt videi draudzīgu sabiedriskā transporta infrastruktūru” 4.5.1.2. pasākuma “Attīstīt videi draudzīgu sabiedriskā transporta infrastruktūru (autobusi)” īstenošanas noteikumi”

diskriminācijas riskam dzimuma, vecuma, invaliditātes, etniskās piederības dēļ, bezpajumtnieki), patvēruma meklētāji un personas ar bēgļa vai alternatīvo statusu, Ukrainas civiliedzīvotāji.¹⁹

(8) Mērķis: piekļuves uzlabošana izglītībai personām ar invaliditāti, vecāka gadagājuma personām, jauniešiem ar zemām pamatprasmēm, etnisko minoritāšu pārstāvjiem, kā arī dzimumu segregācijas mazināšana izglītības nozarē. Mērķa sasniegšanai tika noteikti trīs HP rādītāji. Attiecībā uz HP rādītāju *“Izglītojamie ar speciālām vajadzībām, kas ir integrēti vispārējās izglītības iestādēs, t.sk. kuriem nodrošināts atbalsta personāls”* tika analizēti IZM dati²⁰, kas liecina, ka ir palielinājies izglītojamo ar speciālām vajadzībām skaits vispārējās izglītības iestādēs - 2024./2025. mācību gadā vispārizglītojošajās skolās mācījās 8304 (2015./2016. – 5567) izglītojamie ar speciālām vajadzībām, t.sk. 6973 izglītojamie ar speciālām vajadzībām, kuri ir integrēti vispārējās izglītības iestādē un apgūst programmu iekļaujoši, un 1331 izglītojamais ir integrēts vispārējās izglītības iestādē un mācās pēc speciālās izglītības programmas.

Rādītājs *“Bērnu un jauniešu no maznodrošinātām un trūcīgām ģimenēm un nabadzības riskam pakļauto bērnu un jauniešu skaits, kas saņēmuši atbalstu izglītības pieejamības veicināšanai”* ir attiecināms uz 8.3.4. SAM projektu Nr. 8.3.4.0/16/I/001 *“Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai”* kura rezultāti liecina, ka pakalpojumus saņēmušo bērnu un jauniešu skaits ir 93 497, kas par 45% pārsniedz plānoto priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas riska grupas dalībnieku skaitu. Izglītojamajiem tika nodrošināti transporta, ēdināšanas pakalpojumi, mācību līdzekļi utt.).

Rādītāja *“Pilnveidoto vispārējās izglītības metodiku un mācību līdzekļu skaits, kuros integrēti vienlīdzīgu iespēju jautājumi”* sasniegtā vērtība ir 396, tomēr tā nesniedz pārliecību par rādītāja rezultātu pēc būtības. Izvērtējumā²¹, balstoties uz konkrētu projektu analīzes rezultātiem, konstatēts, ka pieejas, kā integrēt vienlīdzīgu iespēju aspektus mācību un metodisko līdzekļu saturā ir atšķirīgas. Daļā gadījumu tas tiek veikts pēc būtības, par ko liecina noteiktu tēmu iekļaušana saturā, daļā gadījumu tiek piemēroti vērtēšanas kritēriji, lai netiktu pārkāpts diskriminācijas aizliegums, daļā gadījumu tiešā veidā HP VI netiek integrēts, pamatojot to ar argumentu, ka mācību un metodisko līdzekļu saturs nav diskrimināciju veicinošs.

Kopumā, veicot analīzi par HP VI rādītāju sasniegtajām vērtībām projektu līmenī, var secināt, ka lielākajā daļā ES fondu projektu tika īstenotas atbilstošas un jēgpilnas darbības HP VI rādītāju sasniegšanai, kas pēc būtības veicināja **Partnerības līguma mērķu sasniegšanu**, nodrošinot vienlīdzīgu piekļuvi izglītībai, nodarbinātībai un pakalpojumiem, īpaši personām ar invaliditāti un citām sabiedrības grupām. Vienlaikus secināts, ka daļā projektu nav veiktas jēgpilnas un atbilstošas darbības, kas veicinātu HP VI rādītāja sasniegšanu, kas savukārt norāda uz finansējuma saņēmēju nepietiekamu izpratni par HP VI īstenošanu projektos.

✦ **Detalizēta analīze par HP VI rādītāju sasniegtajām vērtībām SAM projektu ietvaros, atsaucoties uz PL noteiktajiem horizontālās politikas mērķiem, un rādītāju sasniegšanu veicinošām HP darbībām projektos iekļauta 2. pielikumā.**

¹⁹ ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.—2020.gada plānošanas perioda darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.prioritārā virziena “Sociālā iekļaušana un nabadzības apkarošana” noslēguma izvērtējums, skatīt šeit: https://www.esfondi.lv/assets/izv%C4%93rt%C4%93jumi/2014_2020/2023/9.pv_gala_izvertejums_v2_04.12-.pdf

²⁰ <https://www.viis.gov.lv/dati/izglitjamo-skaitis-specialas-izglitibas-programmas>

²¹ Horizontālā principa “Vienlīdzīgas iespējas” īstenošanas ietekmes 2014.-2020. gada ES fondu plānošanas periodā izvērtējums, skatīt šeit: <https://www.lm.gov.lv/lv/horizontala-principa-vienlidzigas-iespejas-istenosanas-ietekmes-2014-2020-gada-es-fondu-planosanas-perioda-izvertejums-0>

3. DZIMUMU LĪDZTIESĪBAS PRINCIPA ĪSTENOŠANA²²

Sadalā ir aprakstītas konkrētas darbības, kas veiktas, lai veicinātu vīriešu un sieviešu līdztiesību un novērstu diskrimināciju, nodrošinot dzimumu līdztiesības principa integrēšanu darbības programmā un darbībās²³.

Dzimumu līdztiesības veicināšana 2014.-2020.gada plānošanas periodā galvenokārt tika īstenota valsts rīcībpolitiku un citu finanšu instrumentu²⁴ ietvarā, kā arī nelielā apmērā izglītības jomas projektos un 9.1.4.4.pasākuma projekta “Dažādību veicināšana (diskriminācijas novēršana)” ietvaros. Vienlaikus dzimumu līdztiesības veicināšana ir integrēta kā horizontāls princips, kurš ir jāievēro visu attiecināmo DP pasākumu īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā.

Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju nodrošināšana pārskata periodā ir īstenota, balstoties uz Plānu sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju veicināšanai 2018.-2020.gadam²⁵ un Plānu sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju veicināšanai 2021.-2023. gadam²⁶ (turpmāk tekstā abi kopā – Plāni). Plānu ietvaros ir īstenoti pasākumi, kas vērsti uz sieviešu un vīriešu ekonomiskās neatkarības un vienlīdzīgu iespēju darba tirgū veicināšanu; zēnu un meiteņu, vīriešu un sieviešu vienlīdzīgu izglītības iespēju veicināšanu; ar dzimumu saistītas vardarbības mazināšanu, kā arī pasākumi ar mērķi veicināt izpratni par dzimumu līdztiesības principu un sekmēt tā integrēšanu nozaru politikās. Plānu tvērumā esošie uzdevumi tiek īstenoti gan valsts budžeta ietvaros, gan izmantojot ES fondu atbalstu.

Projekta “Dažādību veicināšana (diskriminācijas novēršana)” īstenošanas ietvaros 2018.gadā veikts izmēģinājuma projekts, lai pilnveidotu nacionālās politikas novērtēšanas instrumentus un vērstu uzmanību uz budžeta veidošanas ietekmi uz sieviešu un vīriešu līdztiesības situācijas izmaiņām. Izmēģinājuma projektā secināts, ka, lai veiktu budžeta analīzi no dzimumu līdztiesības aspekta, bieži vien trūkst kvalitatīvu datu dzimumu griezumā. Izmēģinājuma projekta rezultātā tika sniegtas rekomendācijas uzlabot datu vākšanas un apkopošanas statistikas sistēmu, iekļaujot dzimumu līdztiesības aspektu visos iespējamajos datu vākšanas līmeņos, kā arī pilnveidot publiskās pārvaldes speciālistu un sabiedrības izpratni par dzimuma aspekta ietekmes analīzes nozīmi gan valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu efektīvākai izmantošanai, gan dzimumu līdztiesības veicināšanai. Kā pirmais solis, pētījuma rekomendāciju ieviešanai praksē, tika veikti grozījumi MK instrukcijā par valsts budžeta analīzi. Saskaņā ar tiem ministrijām un citām valsts iestādēm ikgadējā pārskatā par valsts budžeta rezultātīvo rādītāju izpildi jānorāda arī informācija dalījumā pēc dzimuma. Šāda informācija būs jānorāda par tiem rezultātīvajiem rādītājiem, kuru izpilde ir mērāma personu skaitā, ja iestāžu iekšējā uzskaitē šāda informācija ir pieejama.

Pārskata periodā izglītības jomā tika īstenoti pasākumi, kas ietekmēs sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanu izglītībā ilgtermiņā. Lai nodrošinātu STEM jomas attīstību un izglītojamo, t.sk., meiteņu, intereses un kompetences stiprināšanu STEM jomās, 8.1.2. SAM ietvaros pilnveidota pedagogu kompetence un veikti ieguldījumi infrastruktūras attīstībā un materiāli tehniskās bāzes nodrošināšanā (8.3.1. SAM). Lai mazinātu dzimumu segregāciju izglītībā un vēlāk darba tirgū, tika īstenoti pasākumi karjeras atbalstam vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs (8.3.5. SAM).

²² informācija saskaņā ar Regulas 2015/207 11.2. punktu

²³ Regulas (ES) Nr. 1303/2013 50. panta 4. punkts un 111. panta 4. punkta otrās daļas e) apakšpunkts, skatīt šeit: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0207>

²⁴ ES programma "Tiesības, vienlīdzība un pilsonība", ES Nodarbinātības un sociālās inovācijas programma (EaSI PROGRESS) 2014.-2020.gadam

²⁵ <https://likumi.lv/ta/id/300170-par-sieviesu-un-viriesu-vienlidzigu-tiesibu-un-iespeju-veicinasanas-planu-2018-2020-gadam>

²⁶ <https://www.vestnesis.lv/op/2021/160.3>

Karjeras konsultanti un citi speciālisti nodarbībās uzsvēra vienlīdzīgas iespējas darba tirgū, izglītojamiem mācīja atpazīt valdošos dzimumu stereotipus par profesijām, darba samaksas atšķirības starp sievietēm un vīriešiem.

Vienlaikus jāatzīmē, ka 9.2.1.4. SAMP, 8.3.4. un 8.4.1.SAM kā ieteicamās darbības darba un ģimenes dzīves saskaņošanas nodrošināšanai tika iekļauti bērnu pieskatīšanas pasākumi, kas pasākumu mērķa grupām – gan sievietēm, gan vīriešiem - ļautu izmantot pakalpojumus vai iesaistīties aktivitātēs. Analizējot īstenotās projektu aktivitātes, secināts, ka šādi pasākumi mērķa grupai nav piedāvāti. Arī citas darbības, kas vērstas uz dzimumu līdztiesības veicināšanu DP pasākumos tika īstenotas nepietiekami, lai novērtētu to ietekmi uz ES fondu īstenošanu.

Kā pozitīvs fakts ir jāatzīmē, ka pārskata periodā augstākās izglītības iestādēs tika izstrādāti dzimumu līdztiesības plāni (turpmāk tekstā – Līdztiesības plāns), kas bija praktisks priekšnoteikums pilnvērtīgai dalībai “Apvārsnis Eiropa” programmās. Līdztiesības plānu mērķis ir nodrošināt dzimumu līdztiesību un vienlīdzīgas iespējas sievietēm un vīriešiem, lai nodrošinātu uz izcilību vērstas zinātnes un pētniecības programmu un projektu pārvaldību, mērķtiecīgi attīstītu kvalitatīvu zinātnisko ekspertīzi un zinātnes stratēģisko komunikāciju (piemēram, LU²⁷, RSU²⁸, EDI²⁹) un kopumā veicinātu dzimumu līdztiesību. Līdztiesības plāni ļauj preventīvi risināt dzimumu līdztiesības jautājumus, kā arī novērst riskus un šķēršļus dzimumu līdztiesībai. Šāda prakse būtu vērtējama un veicināma ne tikai augstskolās, bet arī citās valsts un pašvaldību iestādēs.

Viens no būtiskākajiem priekšnosacījumiem dzimumu līdztiesības politikas mērķu sasniegšanai ir sabiedrības informētība un izpratne par līdztiesības principa nozīmi un ietekmi uz dažādām indivīda dzīves kvalitāti ietekmējošām jomām ilgtermiņā. Tas ir īpaši svarīgi tādēļ, dzimumu līdztiesība kā viens no cilvēktiesību pamatprincipiem netiktu pārprasta, interpretēta un izmantota kā sabiedrības pamatvērtības apdraudzoša.

4. HORIZONTĀLĀ PRINCIPA “VIENLĪDZĪGAS IESPĒJAS” KOORDINĀCIJA

Pārskata periodā LM nodrošināja MK noteikumos Nr. 784³⁰ noteikto par horizontālo principu ieviešanas koordināciju atbildīgās institūcijas pienākumu izpildi (turpmāk tekstā – HP koordinācija), tostarp izstrādāja metodisko materiālu par HP ieviešanas uzraudzību, nodrošināja konsultatīvu un metodisku atbalstu saistībā ar attiecīgā horizontālā principa ieviešanas uzraudzību konkrētajās specifisko mērķu atbalsta jomās, sniedza atzinumus par ES fondu plānošanas dokumentu un tiesību aktu projektiem un sniedza ES fondu uzraudzības komitejai un apakškomitejai atzinumus par projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju projektiem.

Informācija un novērtējums par konkrēto darbību īstenošanu, kas veiktas, ņemot vērā regulas Nr.1303/2013. 7. pantā noteiktos vienlīdzības un nediskriminācijas principus:

- LM ir izstrādāti iekšējie noteikumi “Kārtība, kādā par horizontālā principa “Vienlīdzīgas iespējas” koordināciju atbildīgā institūcija 2014.-2020.gada plānošanas periodā nodrošina horizontālā principa

²⁷ <https://www.lzp.gov.lv/lv/media/26/download?attachment>

²⁸ https://stomatologijasinstituts.lv/pacientiendzimumu-lidztiesibas-plans-2024-2027-gadam/?utm_source=chatgpt.com

²⁹ https://www.edi.lv/dzimumu-lidztiesibas-plans/?utm_source

³⁰ MK 16.12.2014. noteikumi Nr.784 “Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu 2014.–2020.gada plānošanas periodā”, pieejams šeit: <https://likumi.lv/doc.php?id=271368>

ieviešanas uzraudzību un koordināciju” (24.04.2015., Nr. 7/NOT), kas nosaka kārtību, kādā LM nodrošina HP VI ieviešanas koordināciju un uzraudzību.

- Pārskata periodā **HP uzraudzības sistēmā konstatētas nepilnības**, kas ierobežoja iespēju pilnvērtīgi izvērtēt HP pasākumu ietekmi. Ņemot vērā, ka lielākā daļa HP rādītāju ir vērtējami tikai kontekstā ar kvalitatīvo analīzi, kas ir iegūstama Izvērtējumos, trūka pietiekami detalizētu un salīdzināmu datu, nebija skaidri definētu kritēriju rezultātu mērīšanai.

✎ **Detalizēta informācija par būtiskām problēmām un riskiem HP ieviešanā 2014.–2020. un ierosinājumi nepieciešamajai rīcībai nākamajā pārskata periodā iekļauta 4. pielikumā.**

- Pārskata periodā **tika veikti divi Izvērtējumi**³¹ un **vairākas aptaujas**³² par horizontālo principu (turpmāk tekstā – Izvērtējumi). Minēto Izvērtējumu un aptauju ietvaros tika iegūta vērtīga informācija, lai izdarītu secinājumus par nezūdošu HP aktualitāti, regulārām mācību vajadzībām ES fondu vadībā un īstenošanā iesaistītajiem, nepieciešamajām korekcijām HP ieviešanā, kā arī iezīmētu turpmāko attīstības ceļu attiecībā uz ES fondu 2021–2027. gada periodu. Izvērtējumos sniegtās rekomendācijas un izdarītie secinājumi ir saistīti ar LM vēlāk īstenojamiem pasākumiem. Piemēram, grozījumi MK Kārtības rullī³³ paredz pienākumu tiesību aktu izstrādātājiem saskaņot ar LM tiesību aktu projektus ES fondu jomā, kas skar horizontālo principu, HP darbību un rādītāju iekļaušanu MK noteikumos par ES fondu īstenošanu. Rosinātas izmaiņas attiecībā uz projektu iesniegumu HP kritēriju vērtēšanas metodiku un KPVIS pilnveidošanu, un veiktas citas darbības. Būtiskākie šo Izvērtējumu secinājumi ir iekļauti šī ziņojuma 6. sadaļā “Secinājumi”.
  - HP VI īstenošanas uzraudzības ietvaros LM novērtēja, vai pārskata periodā ir bijuši **pārkāpumi attiecībā uz HP VI ievērošanu**. Atbilstoši CFLA sniegtajai informācijai pārskata periodā CFLA konstatēja vienu neatbilstību, kas ir attiecināma uz horizontālo principu: FS nebija pilnībā nodrošinājis izstrādātā e-pakalpojuma piekļūstamības prasības, kas ir krietni plašāks aktivitāšu kopums par pārlūkprogrammā pieejamajiem atsevišķiem tehniskiem risinājumiem (kontrasts, burtu izmērs u. c.). Vienlaikus vairākas iestādes (LM, IZM, FM un LR tiesībsargs) ziņoja par vairākām atkāpēm un problēmgadījumiem ES fondu īstenošanā. Piemēram, LM ziņoja CFLA par iespējamām neatbilstībām attiecībā uz piekļūstamības nenodrošināšanu personām ar invaliditāti (redzes, dzirdes, kustību un garīga rakstura) ERAF un KF līdzfinansētajos projektos, IZM un FM ziņoja par dzimumu līdztiesības principa pārkāpumu *pēcdoktarantūras projektā*, LR tiesībsargs ziņoja par valsts un pašvaldības tīmekļvietņu nepiekļūstamību lietotājiem ar redzes grūtībām u.c. (detalizētu informāciju skatīt 5.pielikumā).
- ✎ **Detalizēta informācija par pārkāpumiem attiecībā uz HP VI ievērošanu projektos iekļauta 5. pielikumā.**
- Lai veicinātu vienlīdzīgas iespējas personām ar invaliditāti, pārskata periodā pēc LM iniciatīvas tika izstrādāts **Plāns pieejamas vides veidošanai Latvijā 2019.-2021. gadam**³⁴, (turpmāk tekstā – Pieejamības plāns), kurš paredz koordinētu pasākumu kopumu piekļūstamas vides un informācijas

³¹ Vidusposma izvērtējums par horizontālā principa “Vienlīdzīgas iespējas” īstenošanas ietekmi uz dzimumu līdztiesības veicināšanu, personu ar invaliditāti tiesību ievērošanu un iekļaušanu, diskriminācijas novēršanu 2014.-2020. gada Eiropas Savienības fondu plānošanas periodā (Baltic Institute of Social Sciences; izstrādes laiks: 2018.g. septembris - 2019.g. marts), skatīt šeit: https://www.esfondi.lv/upload/izvertejumi/biss_petijuma_zinojums_08_03_2019.pdf

³² Horizontālā principa “Vienlīdzīgas iespējas” īstenošanas ietekmes 2014.-2020. gada ES fondu plānošanas periodā izvērtējums, skatīt šeit: <https://www.lm.gov.lv/lv/horizontala-principa-vienlidzigas-iespejas-istenosanas-ietekmes-2014-2020-gada-es-fondu-planosanas-perioda-izvertejums-0>

³³ <https://www.lm.gov.lv/lv/petijumi-un-aptaujas>

³⁴ <https://likumi.lv/ta/id/325944-ministru-kabineta-kartibas-rullis>

³⁴ Apstiprināts MK 12.03.2019., skatīt šeit: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40462997&mode=mk&date=2019-03-12>

nodrošināšanai. Informatīvajā ziņojumā par Pieejamības plāna ieviešanu³⁵ (turpmāk tekstā – Informatīvais ziņojums) ir secināts, ka Plānā aktualizētā piekļūstamības nozīmība ir radījusi Latvijā nepieciešamo rezonansi un platformu vides, informācijas un pakalpojumu piekļūstamības jautājumu pārrunāšanai, aktualizēšanai un īstenošanai, lai aizvien mērķtiecīgāk virzītos uz iekļaujošu sabiedrību, kurā ikvienam sabiedrības loceklim būtu iespēja sevi realizēt atbilstoši savām spējām, vajadzībām un interesēm. Tas ietver arī valsts un pašvaldību iestāžu izpratnes maiņu par piekļūstamības lomu mūsdienu sabiedrībā, ko jau līdz šim ir veicinājušas regulārās mācības, informācijas aprīte un labās prakses pārņemšanas popularizēšana sabiedrībā kopumā.

- 2020. gadā pēc LM ierosinājuma **valsts un pašvaldību iestādes veica vides un informācijas piekļūstamības pašnovērtējumu**, kopumā novērtējot 672 valsts pārvaldes institūciju ēkas un 1516 pašvaldību institūciju ēkas, tai skaitā ēkas, kurās tika veikti ERAF ieguldījumi. Analizējot pašnovērtējumā iegūtos datus tika secināts, ka kopumā personām ar funkcionāliem traucējumiem piekļūstama vide ir tikai 9 % ēku, 26 % ēku tā ir daļēji piekļūstama un 65 % ēku vide nav piekļūstama. Balstoties uz iegūtajiem rezultātiem un izdarītajiem secinājumiem, LM 2023. gadā organizēja **plašas vides un informācijas piekļūstamības mācības** valsts un pašvaldību iestādēs nodarbinātajiem un finansējuma saņēmējiem un **sagatavoja ekspertus**, kuri sniedz konsultācijas ERAF/KF projektu īstenotājiem par vides un informācijas piekļūstamību. LM plāno 2026. gadā atkārtot pašnovērtējumu, lai novērtētu progresu piekļūstamības jomā, tostarp ņemot vērā gan 2014.–2020. gada, gan 2021.–2027. gada ES fondu plānošanas perioda ERAF un ANM ieguldījumus publiskās infrastruktūras attīstībā.
- Pārskata periodā tika identificēti labās prakses piemēri ESF un ERAF/KF projektos. Virknē projektu veiktās darbības daudzveidīgi demonstrē, kā tās ir veicinājušas vienlīdzīgas iespējas, tostarp dzimumu līdztiesību, personu ar invaliditāti tiesību ievērošanu un iekļaušanu, nediskrimināciju vecuma, etniskās piederības un citu faktoru dēļ. Projektos tika veikta mērķa grupu vajadzību analīze un tika piemērota individuāla pieeja darbā ar sociālās atstumtības riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām, kā arī un projekta specifiskās darbības veicināja HP VI ievērošanu.

✎ **Detalizēta informācija par labās prakses piemēriem attiecībā uz HP VI ievērošanu projektos iekļauta 3. pielikumā.**

- Lai aktualizētu piekļūstamas un iekļaujošas vides nozīmīgumu, 2018.³⁶ un 2021.gadā³⁷ LM rīkoja **starptautiskas konferences**, kurā piedalījās eksperti no Latvijas un citām Eiropas valstīm, lai veicinātu profesionāļu un sabiedrības informētību un izpratni par iekļaujošu dizainu un horizontālā principa “Vienlīdzīgas iespējas” īstenošanu. Konferenču diskusiju temats bija nākotnes iespējas iekļaujošam dizainam, pētniecībai un politikas veidošanai, iekļaujošā dizaina kā stratēģijas vērtību un attīstības iespējām.
- 2018. gadā LM sadarbībā ar Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizāciju SUSTENTO izstrādāja **Vides pieejamības vadlīnijas**³⁸, kas kalpoja kā palīgmateriāls ES fondu infrastruktūras projektu īstenotājiem, tostarp arhitektiem, inženieriem, celtniekiem, būvdarbu vadītājiem, kā arī politikas veidotājiem un īstenotājiem. Jāatzīmē, ka liela daļa no vadlīnijās sniegtajiem ieteikumiem vides un informācijas piekļūstamības nodrošināšanai tika iekļauti 2021. gada

³⁵ Informatīvais ziņojums Par Plāna pieejamas vides veidošanai Latvijā 2019.-2021. gadam ieviešanu, skatīt šeit: https://tapportals.mk.gov.lv/informative_notices/00019a02-9600-49d4-bbcd-9c18a8097cdb

³⁶ Konference “Iekļaujošs dizains 2018: domā, plāno, veido ikvienam”, <https://www.lm.gov.lv/lv/konference-ieklausoss-dizains-2018-doma-plano-veido-ikvienam>

³⁷ Konference “Iekļaujošā dizaina izaicinājumi pilsētvidē” (2021), ieraksta fragmenti skatāmi šeit: <https://www.youtube.com/watch?v=al8iNVbm5GU>, <https://www.youtube.com/watch?v=al8iNVbm5GU>

³⁸ https://www.sustento.lv/wp-content/uploads/2021/03/pieejamiba_12042018_LM_vadlinijas.pdf

19. oktobra noteikumos Nr. 693 “Būvju vispārīgo prasību būvnormatīvs LBN 200-2” kā obligātas prasības. Šis jaunais EM izstrādātais būvnormatīvs ir vērtējams kā nozīmīgs sasniegums virzībā un ANO konvencijā noteiktā piekļūstamības principa iedzīvināšanu. Būvnormatīvā ir paredzētas piekļūstamības prasības visiem telpu elementiem, tostarp arī prasības skaņas, vizuālai un taktilai informācijai.

- Kā nozīmīgs sasniegums vides piekļūstamības veicināšanā ir jāatzīmē arī EK izstrādātais standarts “**ES dalībvalstu apbūvētas vides piekļūstamības standarts. Apbūvētas vides piekļūstamība un izmantojamība. Funkcionālās prasības**”. EM nodrošināja Eiropas standarta tulkojumu latviešu valodā un tā iesniegšanu Latvijas valsts standartizācijas komisijā³⁹. Eiropas standarts nosaka virkni funkcionālās piekļūstamības un lietojamības prasību un ieteikumus daudziem konstrukcijas elementiem, kas aptver būvēto vidi.
- Pārskata periodā LM sagatavoja un publicēja vairākus **informatīvus materiālus** par piekļūstamas vides, informācijas, pakalpojumu veidošanu un ieteikumus saziņas veidošanai ar cilvēkiem ar invaliditāti⁴⁰. Tāpat **LM organizēja vai piedalījās 46 semināros**⁴¹, sniedzot informāciju par HP VI īstenošanu ES fondu finansējuma saņēmējiem un dažādu nozaru speciālistiem – politikas veidotājiem, būvniecības jomas speciālistiem, izglītības jomas pārstāvjiem, valsts iestāžu auditoriem u.c.

5. SECINĀJUMI

- **Dzimumu līdzsvars** dalībnieku vidū ir tajos projektos, kuru mērķa grupa ir plašāka sabiedrība, piemēram, bezdarbnieki, visi Latvijas iedzīvotāji vai personas ar invaliditāti. **Lielākā dzimumu segregācija** (līdz 2,5% vīriešu un sieviešu – 97,5%) ir projektos, kuros pasākumu mērķa grupas pārstāv nozari ar izteiktu dzimumu segregāciju, piemēram, sociālie darbinieki, veselības aprūpes darbinieki un izglītības nozares darbinieki. **Vīrieši** kā projektu dalībnieki (vīriešu īpatsvars ir līdz 86,1% un sieviešu – 13,9%) dominē projektos, mērķa grupa ir ieslodzītie un bijušie ieslodzītie, kā arī bijušo ieslodzīto ģimenes.
- Kopumā, salīdzinot ar valsts iedzīvotāju vidējiem rādītājiem 2014.–2020. gada plānošanas perioda projektu īstenošanas posmā (01.01.2014.–31.12.2023.), **sievietes ESF projektu dalībnieku vidū ir pārstāvētas nedaudz vairāk** (vidēji valstī sieviešu īpatsvars šajā periodā ir 53,9 % no iedzīvotāju kopskaita un vīriešu – 46,1 %). Tas liecina par pozitīvu tendenci sieviešu iesaistē izglītības, nodarbinātības un veselības veicināšanas aktivitātēs, kas ilgtermiņā veicinās sieviešu un vīriešu vienlīdzīgas tiesības un iespējas darba tirgū un izglītībā.
- Vislielākais **dalībnieku skaits vecumā no 30 līdz 59 gadiem** ir reģistrēts nodarbinātības un izglītības jomas projektos. Tas liecina par personu darbaspējīgā vecumā aktīvu iesaisti kompetenču uzlabošanas pasākumos un FS spēju piesaistīt plašu dalībnieku loku, mazinot faktiskus un potenciālus diskriminācijas riskus.
- Lielākais **personu ar invaliditāti skaits** piedalījās projektos, kuru mērķa grupa ir personas ar invaliditāti un kas ir vērsti uz integrācijas sabiedrībā un darba tirgū veicināšanu, sociālo pakalpojumu attīstību un veselības veicināšanas pasākumiem. Savukārt projektos, kuru mērķa grupas un mērķi nebija vērsti uz atbalsta sniegšanu personām ar invaliditāti, dalībnieku skaits bija zems. **Dalījumā pēc invaliditātes**

³⁹ Standarts LVS EN 17210:2021 L, pieejams šeit: <https://www.lvs.lv/lv/products/153687>

⁴⁰ Ar vadlīnijām, ceļvedi, informatīvajiem materiāliem un brošūru iespējams iepazīties šeit: <https://www.lm.gov.lv/lv/ieteikumi-ieklausosas-vides-veidosanai>

⁴¹ Šie semināri ir attiecināmi uz ES fondu 2014.–2020. gada ES fondu plānošanas periodu

veida, lielākais skaits bija dalībnieki ar cita veida invaliditāti, tad sekoja dalībnieki ar kustību traucējumiem, psihiskiem, redzes un dzirdes traucējumiem.

- ES fondu SAM ietvaros sasniegtās HP rādītāju vērtības un projektu ietvaros īstenotās HP darbības šo rādītāju sasniegšanai, kā arī salīdzinoši nelielais atkāpju, problēmgadījumu un neatbilstību skaits (kopā pārskata periodā – viena neatbilstība ar finanšu korekciju) liecina, ka **horizontālais princips tika ievērots** visā programmas “Izaugsme un nodarbinātība” plānošanas, īstenošanas, uzraudzības un novērtēšanas ciklā, kas veicināja Partnerības līgumā noteikto horizontālā principa “Vienlīdzīgas iespējas” mērķu sasniegšanu un atbilstību vienlīdzīgu iespēju principam.
- Projektu analīze rāda, ka **infrastruktūras attīstības projektos** īstenoti universālā dizaina risinājumi, nodrošinot vienlīdzīgu piekļuvi objektiem, informācijai, ārtelpai un IKT pakalpojumiem, kas padara ieguldījumus ilgtspējīgus. Vienlaikus tika konstatētas problēmas ar piekļūstamības risinājumu funkcionalitāti un atsevišķos gadījumos – ar formālu HP ieviešanu, taču konstatētās atkāpes pārsvarā tika novērstas.
- HP rādītāji veicināja **Partnerības līguma mērķu sasniegšanu**, nodrošinot vienlīdzīgu piekļuvi izglītībai, nodarbinātībai un pakalpojumiem, īpaši personām ar invaliditāti un citām sabiedrības grupām. Vienlaikus rādītāju uzkrāšanā bija nepilnības: var secināt, ka lielākajā daļā projektu HP rādītāju sasniegtās vērtības atspoguļo reālu pozitīvu ietekmi uz nediskriminācijas procesiem, bet daļa projektu HP piemēroja tikai formāli.
- LM veiktajos Izvērtējumos⁴² un HP VI rādītāju analīzē (skat. 2.pielikumu) konstatēts, ka **finansējuma saņēmējiem bijusi nepietiekama izpratne par HP**, vairumā gadījumu HP attiecinot uz vienlīdzīgu attieksmi, nevis vienlīdzīgām iespējām, uzskatot, ka kādas mērķa grupas dalības projektā neierobežošana ir HP VI ievērošana. Vienlīdzīgas attieksmes princips bieži tika izmantots kā arguments, kaut arī tas neveicina visu iedzīvotāju grupu iespējas piedalīties projektā un saņemt pakalpojumus u. c. ieguvumus.
- **HP uzraudzības sistēmā** konstatētas nepilnības, kas ierobežoja iespēju pilnvērtīgi izvērtēt HP pasākumu ietekmi. Ņemot vērā, ka lielākā daļa HP rādītāju ir vērtējami tikai kontekstā ar kvalitatīvo analīzi, kas ir iegūstama Izvērtējumos, trūka pietiekami detalizētu un salīdzināmu datu, nebija skaidri definētu kritēriju rezultātu mērīšanai. Lai nodrošinātu efektīvāku HP ieviešanu, nepieciešama tā plašāka iekļaušana normatīvajos aktos, kas palīdzētu efektīvāk nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi, kā arī novērst diskrimināciju, dzimuma, invaliditātes, vecuma vai citas pazīmes dēļ.

✎ Informācija par būtiskām problēmām un riskiem HP VI ieviešanā un ierosinājumi nepieciešamajai rīcībai nākamajā pārskata periodā ir iekļauta šī ziņojuma **5.pielikumā**.